

אילימא דמרחינהו גוי, כך אי אפשר לומר, שהרי:

"מעשר דגנך" [שהוא כמו דיגונך, דהיינו מירוח] אמר רחמנא, ולא דגן גוי שמירוח הגוי פוטר, ואם כן פטור הוא לגמרי מן המעשרות.

אלא כגון דמרחינהו ישראל ברשות גוי, שהיה הישראל אריסו של גוי והוא זה שמירוחו, (1) ולפיכך:

"מעשרין" [צריך הוא לעשרין]: משום דאין קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר,

אבל התם כיון דשה מעלמא בעי אתויי [כיון שצריך להביא שה ממקום אחר] "מופרש וקאי" לא אמרינן —

לכן צריכא. (14)

אמר רבי שמואל בר נתן אמר רבי חנינא:

הלוקח טבליים

ב-יא ממורחין מן הגוי, הרי זה מעשרין והן שלו [מפריש ואינו נותן], וכדמפרש טעמא ואזיל.

ומקשינן: דמרחינהו מאן [מי עשה את המירוח]?

החמור ליתן בעדו שה לכהן זכה הכהן בעצמו ומורישו לבנו, אבל בטבל, אין בטבל שום זכות לכהן, והוא ענין מתחדש בשעת הפרשה, וכיון דבשעת הפרשה הטבל ביד ישראל, מתחייב גם בנתינה —

ומסקינן, דמכל מקום חשיב זכות הכהן בהאי טבל שבידו, שיש על טבל שיעבוד הכהן וזכותו, שהרי הטבל רמי להפרשה ונתינה.

ואמרינן עוד, דבחד צד טבל עדיף, דזכות התרומה הוא בגופו של הטבל, וכשירש הטבל ירש זכות אביו הכהן שבטבל, שנשתחרר מנתינה לכהן, אבל כשירש פטר חמור אין פדיונו בו, אלא חוץ ממנו, ולא הורישו אלא את החמור — ומכל מקום מסקינן, דזה מיקרי זכות הכהן בהאי פטר חמור שהוא הסיבה הראשונה המחייבו בשה, ושפיר ירית זכות הכהן.

1. א. פשטות לשון הסוגיא משמע — וכמו שכתב בקהלות יעקב סימן י, והביא כן גם משיטה מקובצת מנחות סז שדקדק כן — שאם מירח הגוי את תבואתו, זה הוא מירוח גוי שפוטר, ואם פועל ישראל עשה את פעולת המירוח בתבואתו של הגוי, זה הוא מירוח

14. דברי הגמרא נתבארו על פי לשונו של רש"י; וראה גם בקדושין נח א, שכן הבת אינו חייב ליתן את התרומות והמעשרות, משום דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיינן.

והרש"ש הקשה על פירושו של רש"י במה שאמרו "דמופרש וקאי"; והוא פירש: דפטר חמור מופרש ועומד לבדו, מה שאין כן התרומה עדיין היא מעורבת בטבליים.

ובחזון איש בכורות יז יא כתב בביאור דברי הגמרא "משום דקא מופרש וקאי": רצה לומר, דחייב הנתינה לכהן בפטר חמור אינה דבר המתחדש לאחר הפרשה, אלא פטר חמור מחייב נתינת שה לכהן, כמו חמש סלעים דפדיון הבן, אבל תרומות ומעשרות הוא ענין המתחדש אחר הפרשה, וקודם שהפריש עדיין אין חובה עליו לגבי הכהן כלום, שחוב הנתינה הוא תרומה, ועדיין אין תרומה בעולם קודם הפרשה, ואף על גב דגם בפטר חמור עדיין אין שה בעולם, תריץ: אילו היה השה מוקדש אין הכי נמי, אבל כיון דהשה חולין, חשיב כמתחייב כבר ליתן שה או שויו לכהן, ויש סברא בזה, דכל שיש כבר חוב הכהן, מצי ירית זכות אביו הכהן, שכבר היה לכהן זכות בפטר חמור, שהחוב המוטל על פטר

אם קנה גוי קרקע בארץ ישראל, אין קניינו קנוי להפקיעה מקדושתה שלא תתחייב במעשר, וישראל הקונה ממנו פירות צריך לעשר.⁽²⁾

”והן שלו“: משום דאמר ליה לכהן וללוי, קאתינא מכח גברא ולא מצית לאישתעווי דינא בהדיה, [באתי מכח מי שאין אתה יכול לעשות עמו דין], כלומר, כיון שהנכרי אינו במצות נתינה, גם מי שבא מכחו אינו מתחייב ליתן.⁽³⁾

תנן התם במסכת דמאי ג ד:

המפקיד פירותיו אצל הכותי ואצל עם הארץ, הרי הם בחזקתן למעשר ולשביעית, כלומר, אם הפקיד בידיהם פירות מעושרין אין חוששים שהחליפום בפירות טבולים, ומותר לאוכלם; וכן אם הפקיד אצלם בשביעית פירות שאינם של שביעית, אין חוששין שהחליפו אותם בפירות שביעית, ויהא צריך לבערם בשעת הביעור.

וכתב שם לבאר את יסוד מחלוקתם לשיטתם בגיטין סוף פרק השולח גבי שדה שישראל וגוי שותפין בה, שלשיטת רש”י כל חיטה וחיטה חציה טבל וחציה חולין, ולשיטתו, כיון שאי אפשר למרח חצי חטה, נמצא דמכח חלקו של האריס הוא שליט למרח את הכל מחמת חלקו, ומשום הכי חשוב מירוח ישראל; [הסברא צריכה ביאור, שהרי לשיטתו בדברי רש”י אין פעולת המירוח של ישראל מחייבת, אלא בעלותו של ישראל היא המחייבת, וצריך תלמוד]; ואילו התוספות סוברים כשיטתם שם, שהשותף יש לו מחצה מסוים, אלא שלא הוברר איזה שהוא, ומשום הכי הקשו, דעל חלקו של נכרי אין כאן מירוח ישראל.

ב. שיטת התוספות בביאור “דמרחינהו ישראל ברשות גוי” היא: ונראה לפרש מרחינהו ישראל ברשות גוי, אחר שלקחן ישראל מרחם, והכי קא אמר “הלוקח טבלין מן הגוי והן עכשיו ממורחין”.

2. נתבאר על פי לשון רש”י בגיטין מז א.

3. א. נתבאר על פי חידושי רבינו חיים הלוי בהלכות תרומות א יא ד”ה והנה, שכתב: הנה בעיקר הדבר דנכרי לאו בר נתינה דתרומות

ישראל החייב בתרומות ומעשרות, [אם אך אין קנין לגוי להפקיע מידי תרומות ומעשרות]; ואכן כן היא שיטת כמה ראשונים, וכמובא שם. אך מדברי רש”י שפירש “מרחינהו ישראל ברשות גוי” שהיה הישראל אריסו של הגוי, למד בקהלות יעקב שם, שלדעתו אין הדין תלוי בפעולת המירוח אם גוי מירח או ישראל, אלא של מי היתה התבואה בשעת המירוח, ואם היתה של גוי, אפילו היה הפועל ישראל, הרי זה כמירוח גוי שהוא פוטר, וזה הוא שהכריח את רש”י לפרש שהיה הישראל אריסו של הגוי, כי הוא סובר: מאחר שיש לישראל חלק בתבואה, נחשבת מירוח ישראל על כל התבואה; [ולכאורה סברא זו דחוקה, וגם הראיה מדברי רש”י לכאורה אינה מכרעת, כי יש לומר שנקט אריס לאו בדוקא, ועיקר כוונתו שעשה פועל ישראל את המירוח, וכן הבין השפת אמת בדעת רש”י].

והתוספות בד”ה מרחינהו הקשו עליו: דאי בחלק הישראל אין זה לוקח, ואי בחלק הנכרי היינו מירוח נכרי; וביאר דבריהם בקהלות יעקב שם, שאף הם סוברים שהדין תלוי בבעלות התבואה בשעת מירוח ולא במעשה המירוח, וחולקים על סברתו של רש”י שבאריס ישראל חשוב מירוח ישראל משום חלקו של הישראל.

אבל אם הפקיד את פירותיו המעושרים ואינם של שביעית **אצל הגוי**, הרי דין הפירות שהחזיר לו **כפירותיו** של הגוי שהם

חייבים במעשר ומתבערים בשביעית, שודאי החליפם הגוי בפירות שלו. (4)

ומעשרות הוא, צריך עיון אם הוא משום הנכרי ליתיה במצוות, או שהוא דין מסוים בדין נתינה, דבשל נכרי פקע חובת נתינה דתרומות ומעשרות?

ונראה, דאם נימא דכל פטור הנכרי הוא רק משום דלאו בר מצוות הוא, אם כן ממילא דכל פטורו שייך רק לגבי הנכרי בעצמו, אבל להישראל הבא מכחו לא שייך זה, והישראל שפיר מתחייב בזה, ולא שייך דקאתי מכח פטור, כיון דגם בשעה שהם בעיקר פטורין בשעה שהם אצל נכרי גם כן לא חלה עליהו שום פטורא רק לגבי נכרי ולא לגבי ישראל, אם כן ממילא דישראל הבא מכחו צריך להיות חייב בנתינתן; אבל אם נימא דנכרי איכא דין פטור והפקעה מסוימת מדין נתינה לכהן, אם כן ממילא דשייך לפטור על ידי זה גם את הישראל שבא מכחו מדין דקאתי מכח פטור, כיון דמקודם אצל הנכרי פקע כל דין נתינה לגמרי; וראה עוד שם. אך בשפת אמת פירש, שאין ביד הגוי פטור ממצות נתינה כלל, אלא שהגוי לא ציית דינא, וסברת הגמרא היא, דהוי יאוש ביד גוי ושינוי רשות ביד ישראל; [ובאמת, לשון "לא מצית לאישתעווי דינא בהדיה" משמע יותר כפירוש זה].

ומיהו כתב שם להקשות לפי פירוש התוספות שהמירוח היה ביד ישראל, אם כן חיוב התרומה לא חל אלא בשעה שכבר היה ביד ישראל, ולמה יכול לומר "אתינא מכח מאן דלא מצית לאישתעווי דינא בהדיה"?

ומהרי"ט אלגאזי מפרש כהגר"ח, שהגוי פטור ממצות נתינה ודוקא משום זה אמרינן "אתינא", וכמבואר בדבריו המובאים באות ב. ב. הקשו האחרונים: לעיל גבי ישראל שהיו

לו טבלים ממורחים שנפלו מבית אבי אמו כהן, פטרינן לבן הבת מנתינה משום שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, וירש את זכות אבי אמו; וקשה: אפילו אם לאו כמי שהורמו דמיין, מכל מקום ייפטר, כי יאמר "אתינא מכח גברא דלא מצית לאישתעווי דינא בהדיה"! ? ראה קהלות יעקב סימן ט שהביא קושיא זו מתשובת מהרי"ט חלק א סימן פה, וממהרי"ט אלגאזי בפרק ח אות סז, [וראה שם שיש נפקא מינה לדינא, שאם הטעם משום מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, אין שייך כן אלא אם היה המירוח ביד הכהן המוריש, ואילו סברת "אתינא" שייך אפילו אם לקחן קודם מירוח, ראה שם].

ומהרי"ט אלגאזי שם תירץ [הובא בקהלות יעקב שם]: דבלוקח מנכרי שייך שפיר טעמא ד"קאתינא" משום שהנכרי פטור מעצם מצות נתינה, אבל הכהן אינו פטור ממצות נתינה כשמפריש מטבל שלו, אלא שאין צריך ליתנו לכהן אחר משום דבעצמו מקיים מצות נתינה, שהרי הוא גם כן כהן וזוכה לעצמו מדין מתנות כהונה, וכיון שעל כל פנים ישנו במצות נתינה לכהן, לכן גם הלוקח או היורש ממנו חייב בנתינה [אם לא דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין, וירש זכות אבי אמו].

והעיר על זה בקהלות יעקב, דמהרמב"ן בספר המצוות בשורש ג משמע לכאורה דלא כהמהרי"ט אלגאזי, אלא שהכהן פטור לגמרי ממצות נתינה, ואילו בדעת הרמב"ם יש מקום לדון, כפי שהביא שם.

4. ביאר רש"י: לדעת תנא זה מירוח גוי אינו פוטר, ופירותיו חייבים במעשר, שמחלוקת היא

יודעים בודאות שהוחלפו על ידי הגוי],
דכולי עלמא בעי למיתבינהו לכהן! (6)

והאמר רבי שמואל אמר רבי חנינא:

הלוקח טבלים ממורחים מן הגוי, מעשרן והן
שלו וכמבואר לעיל, הרי שאפילו אם ידוע
לנו שהחליפם אין צריך ליתן?!?

מוסיף אביי ליישב את תמיהתו: דילמא, כאן
— בדברי חכמים ורבי שמעון — בתרומה
גדולה שאותה צריך ליתן אפילו כשלקח מן
הגוי —

כאן — דברי רבי חנינא — בתרומת
מעשר, כלומר מעשר ותרומת ומעשר, (7)
שאותם אין צריך ליתן כשלקח את הטבלים
מן הגוי, וכדמפרש הגמרא טעמא ואזיל
מדרשת הכתוב גבי תרומת מעשר.

אמר ליה רב דימי לאביי: אדכרתן מילתא
[הזכרתני את מה] דאמר רבי יהושע בן לוי:

מנין ללוקח טבלים ממורחין מן הגוי, שהוא
פטור מתרומת מעשר, שנאמר [במדבר
יח]: "ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי
תקחו מאת בני ישראל את המעשר", טבלים
שאתה לוקח מבני ישראל, אתה מפריש מהן
תרומת מעשר ונותנה לכהן, אבל טבלים

רבי שמעון אומר: דמאי הן הפירות
שהפקידם אצל הגוי, כלומר, ספק הוא —
כמו דמאי שהוא ספק מעושר — אם
החליפן בפירות שלו החייבים במעשר או
לא; ובהמשך הסוגיא מתבאר מה יעשה
בהם. (5)

אמר פירש רבי אלעזר במה נחלקו:

להפריש קודם שיאכל מן הפירות, דכולי
עלמא לא פליגי שהוא צריך, כי אף לרבי
שמעון שספק הוא, צריך להפריש מספק,
וכאשר בדמאי ממש — דהינו פירותיו של
עם הארץ דצריך להפריש מספק.

כי פליגי ליתנן לכהן, דתנא קמא סבר ודאי
חלפינהו, וממילא בעי מיתננהו לכהן, שהרי
בחזקת טבל גמור הם, ורבי שמעון סבר:
כדמאי הם שאין צריך ליתן לכהן, אלא
מפריש והוא שלו.

יתיב רב דימי וקאמר להא שמעתא דרבי
אלעזר!

אמר תמה ליה אביי:

טעמא שאין צריך ליתן לכהן לפי רבי
שמעון, משום דמספקא לן אי חלפינהו אי
לא חלפינהו, הא ודאי חלפינהו [אילו היינו

אלא דיש לו תורת דמאי, שאין צריך ליתן לכהן,
שהמוציא מחבירו עליו הראיה; וראה עוד
ברש"י ד"ה דמאי.

6. [יש לעיין, למה העמידה הגמרא את קושייתה
על דברי רבי שמעון, ולא על דברי חכמים שהם
מחייבים ליתן לכהן?!].

7. אחרונים; [ויש לעיין בזה מלשון הרמב"ם

במנחות טו ב; וראה תוספות ד"ה הא חלפינהו;
וראה עוד בתוספות ד"ה דגנן, שתמהו על
קושיית הגמרא על רבי חנינא לעיל "דגנן ולא
דגן גוי", כי הרי יש לומר שרבי חנינא סובר
כדעת התנא שמירוה גוי אינו פטור.

5. כתב בשיטה מקובצת בשם תוספות
חיצוניות: הך דמאי אינו כשאר דמאי, שאין
צריך להפריש מהם תרומה גדולה, ולא קאמר

שאתה לוקח מן הגוי, אי אתה מפריש מהן תרומת מעשר ונותנה לכהן —

והיינו דאמר רבי חנינא: הלוקח טבלים ממורחים מן הגוי מעשרן והן שלו, כלומר, מפריש מהם מעשר ותרומת מעשר והן שלו, אבל תרומה גדולה צריך ליתנה לכהן.⁽⁸⁾

שינוי במשנה: ואם מת [הפדיון] נהנין בו:

שואלת הגמרא: דמית היבא [היכן מת הפדיון] כלומר, ביד מי מת?

אילימא דמית בי כהן ונהנה בו כהן, שמא תאמר לפרש, שמת הפדיון אחר שבא ליד כהן, ומה ששינונו "נהנין בו" היינו שהכהן יכול ליהנות נבבילה, הרי פשיטא שנהנה בו, כי הרי ממזנא דידיה הוא [ממון שלו הוא]

המובא בהערה הבאה].

8. א. כתב בחידושי רבינו חיים הלוי [תרומות א יא], דבפשוטו היה נראה כוונת הגמרא, שטעמו של רבי שמואל אינו כלל משום הסברא שנאמרה לעיל, אלא טעמו משום דרשת הכתוב שמביאה הגמרא בהמשך הענין.

אבל הרמב"ם כתב: מפריש תרומה גדולה ונותנה לכהן, ותרומת מעשר ומוכרה לכהן, ומעשר ראשון הוא שלו, מפני שהוא אומר ללוי במעשר ולכהן בתרומת מעשר: אני באתי מכח איש שאין אתם יכולים ליטול ממנו כלום, ומפי מה אמרו לא יתן תרומת מעשר לכהן כתרומה גדולה לפי שנאמר בתרומת מעשר ... הרי מבואר מדבריו ששני הטעמים הצרכו.

ולכאורה תמוה: למה אין די בטעם דקאתינא, או בכתוב, ועוד, כיון שסברת "קאתינא" קיימת גם לפי המסקנא, אם כן למה לא ייפטר גם מתרומה גדולה!?

וכתב לבאר: דעת הרמב"ם היא, דאף על גב דילפינן מקרא ד"כי תקחו מאת בני ישראל" דהניקח מן הנכרי לית ביה חובת נתינה, אבל מכל מקום עיקר פטורו הוא מה דקאתי מכח נכרי הפטור דלא מצי לאישתעווי דינא בהדיה, והקרא ד"כי תקחו" בא לחדש דלא חל עליה חיוב נתינה מחדש ואינו חוזר ומתחייב בהיותו ברשות ישראל; וזהו דחלוק דין תרומה גדולה מדין מעשר ראשון ותרומת מעשר, דבתרומה

גדולה אף על גב דפטור בהיותו ברשות גוי, מכל מקום חוזר ומתחייב בהיותו ברשות ישראל, מה שאין כן במעשר ותרומת מעשר לא חל עליה חיוב נתינה בהיותו ברשות ישראל, וכדילפינן מקרא ד"כי תקחו מאת בני ישראל", דדוקא טבלין הבאים מבני ישראל ולא טבלים הבאין מרשות גוי דלית בהו חובת נתינה, ומיושבים שפיר שני הטעמים ביחד, דעיקר דינם הוא דקאתי מכח הנכרי שהוא פטור ולא מצי לאישתעווי דינא בהדיה, ומכל מקום שפיר חלוק תרומה גדולה מתרומת מעשר לענין חלות חיוב נתינה מחדש, וכדילפינן לה מקרא ד"כי תקחו". ובקהלות יעקב סימן ט הביא ממהרי"ט אלגאזי פרק ח אות סז, ומחזון איש שביעית א כא, שסברת "אתינא" הוא טעם הכתוב שפטר ממעשר ותרומת מעשר.

[ויש לדקדק קצת שלא כדברי הרמב"ם, מלשון רש"י במימרתו של רבי חנינא "מעשרן והן שלו", שכתב: התרומה עצמה ומוכרה לכהנים; ואם לפי מה שביארה הגמרא לעיל שהטעם הוא משום סברת "אתינא", אפילו הכי תרומה גדולה נותנה לכהן וכדמסיק הגמרא, למה כתב רש"י שמוכר את התרומה לכהן; ומשמע דלפי מה שסברה הגמרא בתחילה, דהטעם הוא משום סברת "אתינא", אכן אין הפרש בין תרומה גדולה למעשר ותרומת מעשר, ופירש רש"י לפי סברת הגמרא בתחילה; וראה קהלות יעקב סימן ט ד"ה ואמנם, שצידד מטעם

ולמה לא יהנה בו.⁽⁹⁾

אלא תאמר לפרש דמית בי בעלים ונהנה בו כהן [המשנה עוסקת שמת הפדיון כשעדיין הוא ביד הבעלים, ומה ששנינו "ונהנין בו" היינו שהכהן נהנה בו].

אף כך אי אפשר לומר, דהא נמו פשיטא ! ?

ומשנינן: סלקא דעתך אמינא: כל כמה דלא ממא לדידה דכהן פרטי לא זכה ביה שבט הכהונה —

קא משמע לן, דמעידנא דאפרשיה ברשותיה דכהן קאי [משעת ההפרשה נעשה הפדיון ממון השבט, והכהנים נהנים בו].⁽¹⁰⁾

אחר בדעת רש"י שהוא חולק על הרמב"ם].

9. לכאורה נראה, דמה ששנינו "ונהנין בו" אין המשנה באה לומר שהותר בהנאה, אלא ללמדנו את הזכות הממונית ליהנות בו, וכעין לשון המשנה לקמן יב ב "ומותר [הישראל] בהנאתו של טלה", שהכוונה היא — ראה שם — לזכות ממונית ליהנות בו; והיינו דמקשה הגמרא: הרי פשיטא שפדיון אחר בואו ליד כהן זכות ההנאה וההשתמשות בו היא של הכהן.

ואם נפרש שהמשנה באה ללמדנו היתר הנאה, נצטרך לומר, שקושיית הגמרא היא: אם כבר נתקיימה מצות הנתינה לכהן הרי פשיטא שאין בפדיון איסור הנאה; ואילו לשון "ממונא דידיה הוא" משמע, דמשום ששלו הוא — מותר, ולא משום שכבר ניתן לכהן.

גם עיקר הסברא — דעד שלא נתקיימה מצות הנתינה יש על הפדיון איסור הנאה, ומשנתקיימה מצות הנתינה פשיטא שפקע איסור ההנאה — צריכה ביאור.

ב. נתקשו האחרונים: לפי מה שסברה הגמרא עתה בביאור המשנה, למה נקט התנא שמת הפדיון, ולא שהוא עדיין בחיים.

10. בפשוטו נראה לפרש, ד"נהנין בו" לא בא ללמדנו היתר הנאה, אלא זכות הנאה, והיינו דאמרין "ונהנה בו כהן", שהרי אם להשמיענו היתר הנאה למה ליה לגמרא להוסיף על לשון המשנה "ונהנה בו כהן", כיון שעל היתר ההנאה

אנו דנים, ויהנה בו מי שיהנה; ועוד, שאם לא נפרש כן, יהא מוכרח מדברי הגמרא, שהפדיון יש בו סיבה שיחול עליו איסור ההנאה, אלא שאיסור זה הוא רק עד שלא בא לידי שבט הכהונה, ומשבא לידם פקע איסור זה, והסברא בזה צריכה ביאור; ומיהו לפי זה נמצא, שעיקר חסר מן הספר בלשון המשנה שלא הזכירה כהן. ולשון הרמב"ם [ביכורים יב ה] מסייע לפירוש שנתבאר, שהרי כתב: הפריש פדיון פטר חמור ומת השה קודם שיתננו לכהן, אינו חייב באחריותו [וכמבואר במשנה לקמן יב ב לדעת חכמים], ויתן הנבילה לכהן ליהנות בה [וזה הוא דין משנתנו].

וראה בתוספות יא א ד"ה והלכתא: וכד פריק ליה מברך על פדיון פטר חמור ולא בשעת נתינה לכהן, דמעידנא דאפרשיה ברשותיה דכהן קאי, כדאמר לקמן בשמעתין; ולכאורה לפי המבואר שהמשנה באה להשמיענו זכות השימוש היא של הכהנים, יש לעיין, מה ראה היא מכאן שכבר נתקיימה מצות הפדיון קודם הנתינה; ומיהו ראה לשון מהר"י קורקוס — ביכורים יב ה — שכתב: וכתבו בתוספות, דכיון שאינו חייב באחריותו כשמפריש הפדיון — כמבואר לקמן יב ב לדעת חכמים — מברך על פדיון פטר חמור, ולא בשעת נתינת הפדיון.

אך ראה מה שכתבו בביאור משנתנו במהרי"ט אלגאזי אות ט, בראשית ביכורים ובמרומי שדה.

ב. לפי פירוש הגמרא נמצא, שסתמה משנתנו